

Najdôležitejšie úryvky z hľadiska štátnej environmentálnej politiky z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky

(schváleného uznesením vlády SR č. 144/2012 z 27. apríla 2012 a Národnou radou SR 15. mája 2012)

Základným východiskom činnosti vlády SR bude v podmienkach trvalého sociálneho dialógu eliminovať vplyvy krízy a zabezpečiť jednotu ekonomického, sociálneho, politického a environmentálneho rozvoja Slovenska. Pre výkon svojho štvorročného mandátu si vláda kladie ako jednu z kľúčových úloh založiť dlhodobé tendencie pre hospodársky, sociálny, environmentálny a vedecko-technický rozvoj Slovenska a pre zlepšenie kvality života.

1. SPOLOČENSKÁ STABILITA A ISTOTY PRE ĽUDÍ

Stabilita súčasnej vládnej moci je založená na demokratickom a humánnom prístupe k trvalo udržateľnej kvalite života, garantuje sociálnu, hospodársku a ekologickú stabilitu. Stabilitu vláda nechápe ako nemennú nedemokratickú vládnú výkonnú moc, ale ako schopnosť:

- predvídať vonkajšie a vnútorné zmeny na základe kvalifikovaného poznania života spoločnosti doma a v zahraničí,
- pružne a efektívne reagovať na zmeny a obnoviť rovnováhu medzi hospodárskym, sociálnym, politickým a environmentálnym rozvojom spoločnosti,
- byť zodpovedným, vedieť ako konať a vládnuť tak, aby kvalita života v SR bola trvalo udržateľná...

Vývoj za posledné obdobie ukázal, že globalizácia nielen urýchľuje rozvoj národných ekonomík, ale ho aj komplikuje. Kladie to zvýšené nároky na prehĺbovanie hospodárskej, sociálnej, environmentálnej a územnej súdržnosti Slovenska.

Základné prístupy k dosiahnutiu programových cieľov:

Východiskom činnosti vlády bude zabezpečiť jednotu ekonomického, sociálneho, politického a environmentálneho rozvoja Slovenska. Zároveň aj neustálu obnovu rovnováhy medzi týmito štyrmi zložkami. Vláda podporí úsilie Európskej únie o udržateľný rozvoj. Vláda SR podporí všestranný trvalo udržateľný hospodársky rozvoj Slovenska ako predpoklad tvorby kvalitných pracovných miest a zlepšovania materiálnych podmienok každej spoločenskej činnosti. Určí základné

technického pokroku. V rámci sektorových politík bude vláda venovať primárnu pozornosť tvorbe európskeho legislatívneho prostredia v oblasti energetiky, dopravných infraštruktúr, rozvoju vnútorného trhu, ochrane životného prostredia a opatreniam na zmiernenie klimatických zmien...

SR bude všestranne využívať členstvo v medzinárodných organizáciách – s osobitným dôrazom na OSN, OBSE, RE, OECD, WTO, FAO, ILO a v ďalších inštitúciách, na presadzovanie riešení založených na princípoch medzinárodného práva a efektívneho multilateralizmu. Spoločne s ostatnými krajinami EÚ sa zasadí za posilnenie mechanizmov medzinárodných organizácií pri riešení globálnych hrozieb a problémov, ktoré ohrozujú sociálno-ekonomickú stabilitu, mier a bezpečnosť.

K dôležitým prioritám vlády bude ďalej patriť tiež problematika ochrany životného prostredia a prijímanie účinných medzinárodných opatrení na znížovanie tempa a zmiernenie následkov klimatických zmien. Osobitne v našich podmienkach sa vláda zameria na ďalšie úsilie pri znížení podielu energeticky náročnej priemyselnej produkcie a na posilnenie orientácie na tzv. zelenú ekonomiku a ochranu biodiverzity...

3. TRVALO UDRŽATEĽNÝ HOSPODÁRSKY ROZVOJ

Hlavným nástrojom na dosiahnutie vyváženého a trvalo udržateľného rozvoja národného hospodárstva SR bude finančná a hospodárska politika riešiaci tie aspekty v oblasti financií a reálnej ekonomiky, ktoré rozhodujú o charaktere ďalšieho rozvoja. Tieto politiky budú koncipované tak, aby sa ďalej posilňovala ústavná hodnotová orientácia Slovenska na udržateľný sociálno-trhový a ekologický rozvoj hospodárstva a na upevňovanie životných istôt jeho obyvateľov. Vláda zväzí zvýšenie výberu z majetkových daní a zohľadní pri tom najmä faktory ako luxus či ekologická škodlivosť. Konsolidácia verejných financií je základným predpokladom pre udržateľný rozvoj Slovenska, a to nielen v období neistoty na finančných trhoch. Vláda rešpektuje, že EÚ sa podľa Lisabonskej zmluvy usiluje o trvalo udržateľný rozvoj Európy založený na vyváženom hospodárskom raste a na cenovej stabilite. Zabezpečí mechanizmy súladu, aby jednotlivé zložky hospodárskej politiky medzi sebou korešpondovali, vzájomne nadväzovali a vytvárali čo najväčšiu synergiu. Malé a stredné podniky musia byť nosnou kostrou rozvoja regionálnej zamestnanosti a zhodnocovať najmä domáce prírodné zdroje. Vláda bude podporovať investície využívajúce najlepšie dostupné technológie s minimálnym dopadom na životné prostredie. V rámci hospodárskej politiky vláda spracuje samostatné programy, napríklad na vytváranie zelených pracovných miest, vo vodnom a odpadovom hospodárstve, stavebníctve, energetike a vo výskume, vývoji a inováciách, v technológiách a výrobkoch priateľských životnému prostrediu...

Priemysel

Vláda sa zameria predovšetkým na:

- znížovanie energetickej a materiállovej náročnosti ekonomiky;
- vytvorenie podmienok pre efektívne, racionálne a trvalo udržateľné využívanie domácich nerastných surovinných zdrojov, napríklad magnezitu;
- minimalizáciu nepriaznivých vplyvov produkcie na životné prostredie.

Energetika

Vláda vytvorí podmienky pre sebestačnosť a proexportnú schopnosť vo výrobe elektriny, optimálny a vyvážený energetický mix s dôrazom na nízkouhlíkové technológie a zvýšenie energetickej efektívnosti. SR sa vzhľadom na svoju geografickú polohu môže stať dôležitým článkom pri zaistení energetickej stability a bezpečnosti nielen svojho územia, ale aj EÚ. Vláda urýchli pripravenosť na výstavbu nového jadrového zdroja v lokalite Jaslovské Bohunice a využije všetky možnosti na zdynamizovanie dostavby 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne Mochovce. Pri využívaní jadrovej energetiky hlavnou prioritou vlády bude dosahovanie vysokej úrovne bezpečnosti pre všetky jadrové zariadenia. Bude pokračovať v úsilí o skvalitňovanie energetických služieb a dodávaných tovarov tak, aby každý odberateľ mal zabezpečený dostatok elektriny, plynu

Foto: Jozef Klinda

Zlepšovanie mestského životného prostredia (Banská Bystrica)

smerovanie ako zo Slovenska urobiť konkurencieschopný hospodársky priestor založený na znalostiach, spoločenskej súdržnosti a environmentálnom rozvoji. Vytvorí sa tým predpoklady pre rýchlejší a udržateľný ekonomický rast a dosiahnutie vyššej úrovne zamestnanosti a sociálneho pokroku. Vláda považuje za potrebné vytvoriť ucelený systém podpory zeleného rastu tak, aby sa stal transformujúcou hybnou silou výrobných procesov a spotrebiteľského správania sa ako predpokladu vzniku modernej spoločnosti. Vláda SR vytvorí podmienky na ďalší rozvoj regiónov a odstraňovanie rozdielov medzi nimi, a to najmä budovaním infraštruktúry a posilnením regiónov cez produkčné investície.

2. POSILNENIE POSTAVENIA SR V EÚ A VO SVETE

Vláda istôt pre občanov bude aktívne podporovať a presadzovať snahy o trvalo udržateľný rozvoj Európy, založený na vyváženom hospodárskom raste, cenovej a menovej stabilite, na sociálnom a ekologickom trhovom hospodárstve s vysokou konkurencieschopnosťou. Cieľom je zvýšiť kvalitu života občanov dosiahnutou vysokou zamestnanosťou, ich sociálneho rozvoja, zodpovedajúcej úrovne ochrany životného prostredia pri výraznej podpore rozvoja vedeckého a

a vody v požadovanom množstve a za primerané ceny. V oblasti využívania obnoviteľných zdrojov energie vláda zabezpečí optimalizáciu energetického mixu a väčšieho využívania domáceho energetického potenciálu vrátane budovania vodných elektrární, elektrární na biomasu tak, aby sa vytvárali nové pracovné príležitosti a dosiahli pozitívne synergické efekty v oblasti regionálneho rozvoja, poľnohospodárstva, energetickej bezpečnosti a dopadov na životné prostredie. Vláda podporí racionálne využívanie domácich energetických surovinných zdrojov s cieľom znížiť závislosť od ich dovozu. Vytvorí motivačné prostredie s cieľom dosiahnuť úspory energie.

Stavebníctvo

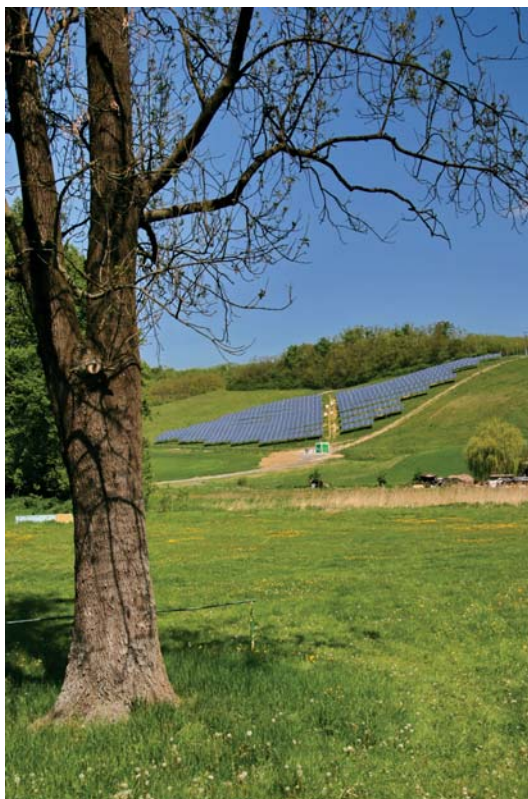
Cieľom hospodárskej politiky vlády v oblasti stavebníctva bude podpora hospodárskeho rozvoja včasnou a kvalitnou prípravou stavieb, najmä dopravnej infraštruktúry, bytovej výstavby, environmentálnej infraštruktúry, opráv a obnovy bytového fondu... Zamiera sa na revitalizáciu panelových sídlisk, zlepšenie obytného prostredia a zvýšenie kvality života občanov v mestách a obciach. Prostredníctvom nového Stavebného zákona, ktorý vláda navrhne, sa zásadným spôsobom skráti a zjednoduší administratívna náročnosť povolovania stavieb a ustanovia sa lehoty vyjadrení dotknutých orgánov štátnej správy a úkonov v územnom a stavebnom konaní. Vláda navrhne prísnejšie mechanizmy postihu pri porušovaní zákona, najmä pokiaľ ide o tzv. čierne stavby a zákaz ich dodatočnej legalizácie, ak sú v rozpore s územným plánom. Do podmienok tvorby územných plánov bude zavedený princíp prevencie pred povodňami, havarijnými zosuvmi a inými nežiaducimi geodynamickými procesmi. Vláda vytvorí podmienky pre využívanie domácej suroviny základne pre stavebníctvo, podporí „zelenú“ ťažbu nerastov, recykláciu kameniva a výrobu „zelených“ stavebných výrobkov („zelené“ budovy). Budú navrhnuté dlhodobé ciele energetických úspor.

Pôdohospodárstvo

Vláda istôt pre občanov podporí rozvoj vidieka a zlepšovanie životných podmienok vidieckeho obyvateľstva. Pôdohospodárstvo je komplexný celok so spoločnou stratégiou štátu pre poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesné hospodárstvo a nadväzujúci drevospracujúci priemysel. Podpora rozvoja vidieka a efektívna starostlivosť o krajinu nevyhnutne vyžaduje aj spojenie všetkých rozhodujúcich aktivít v krajine do jedného funkčného celku. Vláda sa zameria aj na podporu všetkých ostatných pozitívnych externalít agropotravinárskeho sektora, vrátane udržiavania kultúrneho charakteru krajiny, ochrany a tvorby životného prostredia a akcelerácie rozvoja vidieckej ekonomiky. Vláda bude rešpektovať programové dokumenty EÚ zamerané na podporu hospodárskeho rastu a ekonomickej výkonnosti v poľnohospodárstve a lesníctve pri dodržiavaní zásad vyváženej medzi ekonomickým a ekologickým spôsobom hospodárenia. Ten je predpokladom trvalo udržateľného sociálneho trhového hospodárstva na vidieku.

Osobitná podpora sa poskytne chovu hovädzieho dobytku a v prírodne znevýhodnených horských a podhorských oblastiach aj oviec. Bude podporovať prípravu opatrení súvisiacich s adaptáciou poľnohospodárstva na zmenu klímy prostredníctvom takých spôsobov hospodárenia, ktorými sa zvýši zadržiavanie vody v krajine a prípravou účinnej politiky zachovania a rozvoja hydromelioračných zariadení (závlah a odvodnení). Vláda bude podporovať hospodárne využívanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu, vytvorí podmienky na jeho ochranu pred neodôvodnenými zábermi na nepoľnohospodárske aktivity. Podporou trvalo udržateľného obhospodarovania lesov sa zvýši konkurencieschopnosť lesného hospodárstva. Vláda vytvorí legislatívne a ekonomické podmienky na zabezpečenie kompenzácie pre vlastníkov a správcov lesného majetku za environmentálne služby poskytované pre verejnosť. Pri zvyšovaní zamestnanosti v najchudobnejších lesnatých regiónoch Slovenska vláda využije ekonomické a právne nástroje na podporu rozvoja nešťátneho lesníckeho sektora ako strategického partnera štátu. Lesy vláda považuje za strategický štátny majetok a preto garantuje ich neprivatizovateľnosť. Vláda pripraví mechanizmy pre dobudovanie systému hospodárskej úpravy lesov, vrátane trvalého financovania vyhotovenia programov starostlivosti o lesy a prijme systémové opatrenia v oblasti inštitucionálneho zabezpečenia týchto činností. Vláda podporí zalesňovanie poľnohospodársky nevyužívaných a ostatných degradovaných nelesných pôd s prioritou zalesňovania pôd extrémne ohrozených vodnou eróziou a svahovými deformáciami. Zámerom je tiež

Foto: Jozef Klinda

Obnoviteľné zdroje energie v krajine (Lipovany)

Foto: Jozef Klinda

Ochrana biodiverzity a chránených druhov organizmov nadobúda medzinárodný význam (Dohovor o biodiverzite, Natura 2000, CITES)

chrániť krajinu pred povodňami a vytvárať nové pracovné miesta na vidieku. Vláda sa sústreďí na rozvoj kapacít na spracovanie dreva ako najvýznamnejšej domácej, ekologickej a trvalo sa obnovujúcej suroviny na finálne výrobky. Cieľom bude vytvárať nové pracovné miesta na vidieku a zvyšovať pridanú hodnotu tovarov z dreva. Rovnako je záujem aj o rozvoj hospodárstva na biologických základoch s cieľom zvýšiť efektívnosť využívania domácich obnoviteľných zdrojov surovín, prispieť k zníženiu environmentálnej zaťaženia produkcie skleníkových plynov a zlepšiť sociálne podmienky obyvateľstva skvalitňovaním životného prostredia a vytváraním pracovných miest. Bude podporovať rozvoj produkcie biologických zdrojov v poľnohospodárstve, lesnom a vodnom hospodárstve pre tradičné spracovateľské odvetvia potravinárstva, drevospracujúceho priemyslu, ale aj pre nové odvetvia biotechnológií, energetiky a chemického priemyslu.

Doprava

Vláda istôt pre občanov bude zabezpečovať rozširovanie kvalitnej, dostupnej a integrovanej dopravnej infraštruktúry, konkurenčných dopravných služieb, používateľsky prijateľnej, ekologickej a energeticky efektívnej a bezpečnej dopravy. Vláda bude zároveň podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy. Pri strategickom rozhodovaní mimoriadna pozornosť bude venovaná vplyvu dopravy na životné prostredie.

Cestovný ruch

Cieľom hospodárskej politiky v oblasti cestovného ruchu bude zvyšovanie konkurencieschopnosti cestovného ruchu pri lepšom využívaní jeho potenciálu so zámerom vyrovnávať regionálne disparity a vytvárať nové pracovné príležitosti. Na realizáciu tohto cieľa bude potrebné napríklad: vypracovať novú stratégiu na oživenie cestovného ruchu, na zvýšenie jeho kvality a konkurencieschopnosti; podporiť lepšie využitie turistického potenciálu Slovenska...

Podpora hospodárskeho rozvoja využitím prostriedkov z fondov EÚ

Vláda zabezpečí procesy vedúce k reálnemu a efektívnemu vyčerpaniu alokácií operačných programov ku koncu programovacieho obdobia 2007 - 2013 v súlade s ich cieľmi a prioritami. Presadí spoločnú líniu definovanú Politikou súdržnosti EÚ po roku 2013. Za hlavné priority pre udržateľný rast a zamestnanosť pri implementácii Stratégie EÚ 2020 bude považovať vytváranie merateľných hodnôt prostredníctvom rastu založeného na znalostiach a inováciách, posilnení postavenia občanov v inkluzívnych spoločnostiach s vysokou zamestnanosťou a na vytváraní konkurencieschopného a ekologickejšieho hospodárstva, ktoré využíva zdroje efektívnym a udržateľným spôsobom. V tomto kontexte vláda vytvorí podmienky na spracovanie novej generácie operačných programov v súlade s podmienkami a zameraním Spoločného strategického rámca 2014 - 2020 a i.

Starostlivosť o životné prostredie

Vláda považuje za štátny záujem SR dosiahnutie a udržiavanie vysokej kvality životného prostredia, ochranu a racionálne využívanie prírodných zdrojov pri zachovávaní princípov trvalo udržateľného rozvoja. Kľúčovým a rozhodujúcim nástrojom trvalo udržateľného rozvoja je orientácia hospodárstva na konzistentnú výrobu, ktorá znamená súlad so sociálnymi, ako aj s environmentálnymi požiadavkami spoločnosti. Osobitnú starostlivosť bude vláda venovať využitiu voľnej pracovnej sily v regiónoch s nevybudovanou environmentálnou infraštruktúrou.

Medzi základné priority environmentálnej politiky vlády bude patriť realizácia programov na **prevenciu zmeny klímy** a znižovanie ich následkov v rámci prijatých opatrení klimaticko-energetického balíčka, na čo budú vytvorené organizačné, ekonomické, legislatívne a inštitucionálne predpoklady.

Pre udržanie nenahraditeľnej devízy SR akými sú **kvalitné vodné zdroje** a pre **odstránenie nebezpečenstva povodní** v pramenných oblastiach na horných tokoch riek vláda vytvorí podmienky, aby boli obce s počtom obyvateľov nižším ako 2 000 finančne podporené z fondov EÚ. Zvýšenú pozornosť bude venovať tiež obciam, ktoré sa nachádzajú v chránených vodohospodárskych oblastiach a presadí opatrenia zamerané na ochranu vodných zdrojov. V ochrane pred povodňami zabezpečí dôslednú realizáciu efektívnych protipovodňových opatrení a programov na **zvyšovanie vodozádržnej schopnosti krajiny** dostupnými ekologickými i technickými prostriedkami vrátane výstavby vodných elektrární ako integrálnej súčasti starostlivosti o povodia. Zvýšenú pozornosť bude vláda venovať ochrane a zlepšeniu stavu vôd, optimalizácii využitia a ochrane pred ich škodlivými účinkami. Rovnako aj ochrane a racionálnemu **využívaniu minerálnych, liečivých a geotermálnych podzemných vôd**.

Vláda sa zameria na **optimalizáciu priestorového usporiadania a funkčného využívania územia**, ako aj na ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva. Za týmto účelom navrhne **nový systém starostlivosti o krajinu**. Podporí budovanie jednotného environmentálneho monitorovacieho a informačného systému, zvyšovanie environmentálneho vedomia obyvateľstva a na jeho informovanosť

Foto: Jozef Klinda

Starostlivosť o vidiecke životné prostredie (Ostržky – Divín – Ružiná)

4. ÚLOHA ŠTÁTU A VEREJNÉHO SEKTORA

Cieľom vlády je optimalizovať úlohu štátu, ktorá bude primerane eliminovať vplyv krízy a prehlbovať komplexnú tvorbu podmienok na **zvyšovanie kvality života na Slovensku**. Štát a jeho orgány musia udržiavať v optimálnom chode všetky spoločensky významné funkcie verejného sektora týkajúce sa života ľudí a celej spoločnosti. Štát musí predovšetkým **eliminovať negatívne vonkajšie a vnútorné javy a procesy** a zároveň efektívne chrániť ekonomické záujmy, garantovať obranu republiky, **bezpečnosť a ochranu života a zdravia osôb, verejný poriadok**. Vláda považuje za nevyhnutné, aby sa formovali **vedecké kapacity orientované na skúmanie budúcnosti krajiny**. Bude uvažovať aj o vytvorení centra pre strategické riadenie na úrovni vlády. Vláda postupne zavedie systém strategického plánovania a riadenia v štátnej správe a zaistiť jeho previazanosť na systém financovania. Bude dbať na vecnú, priestorovú a časovú previazanosť odvetvových stratégií a koncepcií. Je nevyhnutné akcentovať potrebu zvýšenej koordinácie politík a úzkej previazanosti sociálnych, hospodárskych a environmentálnych cieľov a politík na ich dosiahnutie. Vláda podčiarkuje nevyhnutnosť zabezpečenia jednoty ekonomického, sociálneho a environmentálneho rozvoja Slovenska. Právny poriadok a represívne orgány musia zároveň podstatne razantnejšie **potláčať negatívne javy dlhodobého pretrvávajúcего v spoločenskom a hospodárskom živote**.

Vláda navrhne legislatívne opatrenia k vytvoreniu novej štruktúry orgánov miestnej

o **environmentálnej situácii**. Dôraz bude kladený aj na zabezpečenie dostatočného množstva a kvality vôd pre verejnoprospešné a environmentálne služby a podnikateľské aktivity.

Vláda podporí **sanáciu havarijných zosuvov a prevenciu geologických hazardov**. Prijme opatrenia na **sanáciu environmentálnych záťaží** a na **cieľavedomé využívanie rekultivovaných území** s dôrazom na zníženie záberov poľnohospodárskej pôdy.

V záujme **znižovania znečisťujúcich látok v ovzduší** vláda prijme podporné nástroje na znižovanie množstva emisií z priemyslu, energetiky a mobilných zdrojov a orientáciu na využívanie automobilov so zníženou emisiou. Vláda upraví pravidlá v **odpadovom hospodárstve**, vrátane podpory rozšírenia separácie aj o textilný odpad a rozvoj spracovateľských kapacít, najmä takých, ktoré budú využívať najlepšie dostupné technológie recyklácie odpadu do podoby finálnych výrobkov. Prijme opatrenia na podporu propagácie výrobkov vyrobených z recyklovaných materiálov. Osobitnú pozornosť bude vláda venovať **racionálnemu využívaniu domácich nerastných surovín** a podpore podnikov, ktoré využívajú pri ťažbe a úprave nerastov najlepšie dostupné technológie s minimálnym dopadom na životné prostredie. Základným východiskom pri eliminácii environmentálnych rizík bude **kontrola environmentálnej bezpečnosti, environmentálnej vhodnosti stavieb, zariadení a výrobkov**. Vláda bude presadzovať **environmentálne vhodné využitie krajiny**.

Vláda pripraví **nové pravidlá ochrany prírody** a prehodnotí sieť chránených území v súlade s medzinárodnými záväzkami a zabezpečí opätovné vyhlásenie a zonáciu chránených území v záujme dotvorenia jednotnej národnej a medzinárodnej sústavy rôznych chránených území rešpektujúc súčasné podmienky a záujmy udržateľného rozvoja regiónov, vrátane národných parkov a európskej sústavy Natura 2000. Vláda pripraví súbor nástrojov na riešenie náhrad za obmedzenia, ktoré vznikajú vlastníkovi pozemkov v chránených územiach rešpektovaním podmienok ochrany prírody, ako aj uplatnením programov starostlivosti o chránené územie vo vzťahu k všetkým odvetviám ľudskej činnosti. Rozvoj spoločenských a hospodárskych aktivít musí rešpektovať a podporovať **zachovanie súčasných historických, kultúrnych a prírodných hodnôt** ako predpokladu rozvoja ekoturizmu a cestovného ruchu. Vláda zabezpečí rozvoj **environmentálnej osvedy** a regulovaného cestovného ruchu, čo si vyžiada ďalšie budovanie infraštruktúry so zreteľom na ochranu prírody a krajiny, **rozšírenie siete náučných chodníkov, geoparkov, informačných a školiacich zariadení**.

Vláda výraznejšie podporí aktivity obcí, podnikateľov a mimovládnych organizácií zameraných na **regeneráciu poškodeného prírodného prostredia, ochranu a revitalizáciu ekosystémov v zaťažených, ako aj chránených územiach** s cieľom zlepšiť poskytovanie ekosystémových služieb ako mimoprodukčných funkcií poľnohospodárskej, lesnej a urbanizovanej krajiny. Bude tiež rýchlejšie realizovať program na uprednostnenie občianskej výstavby a vybavenosti priamo v intravilánoch obcí, výrobných zariadení na rekultivovaných plochách s cieľom postupne ich začleňovať do usporiadanej, hodnotnej a estetickú kultúrnej mestskej a vidieckej krajiny s **dobudovaním environmentálnej infraštruktúry**. Vláda prehodnotí spolu s mestami a obcami v spolupráci so Združením miest a obcí Slovenska a ďalšími partnermi plnenie záväzkov, ku ktorým sa SR zaviazala v Zmluve o prístúpení k EÚ (2003), predovšetkým v oblasti environmentálnej infraštruktúry, dobudovania zariadení na odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd s cieľom výrazného zníženia vysokej rozostavanosti.

Štátnej správy, ktorej dôležitým princípom bude **integrácia pôsobnosti tzv. špecializovanej štátnej správy do jednotného štátneho úradu** na čele s predstaviteľom vymenovaným vládou. Táto štruktúra zachová odborné a personálne riadenie a zodpovednosť odvetvových ústredných orgánov štátnej správy. V kontexte rozpracovanej *Koncepcie modernizácie územnej samosprávy* vláda podporí **vybudovanie siete Spoločných obecných úradov** a ich vybavenie informačnými a komunikačnými technológiami. Vláda posilní prepojenie prognózovania ekonomického, sociálneho, environmentálneho a vedecko-technického rozvoja s rozhodovaním o opatreniach prijatých na realizáciu zásadných otázok hospodárskej, sociálnej, vnútornej a zahraničnej politiky a s tvorbou ucelenej predstavy o objektívnych potrebách zmien v právnom poriadku. Podporí prijatie takých opatrení, ktoré obnovia **dôveru v právo, vytvoria predpoklady pre kvalitný a stabilný právny systém**.

5. ZNALOSTNÁ SPOLOČNOSŤ, VZDELÁVANIE A KULTÚRA

Vláda považuje za základný pilier znalostnej spoločnosti a ekonomiky **výchovu, vzdelávanie, vedu, výskum a inovácie, informatizáciu a digitalizáciu**. Výchova a vzdelávanie musí viesť ľudí k humanizmu, tolerancii, solidarite, spolupráci a **zodpovednosti k životu** a uskutočňovať **systematické odovzdávanie spoločných kultúrnych a demokratických hodnôt v medzigeneračnom procese**. Vláda vytvorí podmienky na **posilnenie vzdelávania s prírodovedným a technickým**

zameraním. Vláda v záujme zvýšenia záujmu žiakov o technické študijné odbory zvýši dôraz na vyučovanie matematiky a prírodovedných predmetov. Vláda podporí výraznejšie aktivity podnikateľskej sféry do oblastí celého školstva ako nástroja konkurencieschopnosti a trvalej udržateľnosti v globálnom prostredí. Vláda v rámci svojich priorit podporí vysokoškolské vzdelávanie, výskum, inovácie s osobitným zreteľom z oblasti prírodných a technických vied. Vláda si uvedomuje, že výskum a vývoj patrí medzi najdôležitejšie faktory ďalšieho rozvoja SR spojeného s rastom kvality života jeho občanov. V oblasti vedy a výskumu bude vláda podporovať iniciovanie výskumných projektov napríklad v oblasti energetiky, zelených technológií, biomedicíny, biotechnológií.

Kultúra

Vláda istôt pre občanov považuje kultúru za vnútorný základ spoločnosti, ktorý ju určuje hodnotovo a spolu-vytvára jej jedinečnú národnú, národnostnú či miestnu identitu. Kultúra má schopnosť humanizovať, kultivovať a estetizovať život, rozvíjať v ľuďoch tvorivosť a originalitu... V rámci spoločných východísk SR o finančnom strategickom rámci Európskej únie na roky 2014 – 2020 chce dospieť k vytvoreniu minimálne samostatnej prioritnej osi pre kultúru s jasnou definíciou programových cieľov zameraných predovšetkým na ochranu a obnovu kultúrneho dedičstva, osobitne pamiatkového fondu. Vláda bude naďalej vytvárať podmienky na záchranu a obnovu kultúrneho dedičstva SR, na jeho zachovanie a systematické sprístupňovanie na kultúrne, vzdelávacie a prezentačné účely. Vláda schválí stratégie pamäťových a fondových inštitúcií na roky 2013 – 2020 s cieľom zabezpečiť udržateľnosť procesu digitalizácie a tiež ochranu a rozširovanie ich zbierkových a informačných fondov. Takisto podporí multikultúrne a komunitné aktivity knižníc, múzeí a galérií. Starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru, ktorú považuje vláda za základ našej kultúrnej identity, bude venovať náležitú pozornosť.

Voda – nenahraditeľná zložka životného prostredia a života (Dunajské Chvojtské rameno v Bratislave)

Tradičná ľudová kultúra prispieva k rozvoju neprofesionálnych kultúrno-spoločenských aktivít miest, obcí a regiónov... Dôraz bude klásť na vytváranie udržateľného systému spolufinancovania miestnej a regionálnej kultúry.

6. KVALITA ŽIVOTA AKO VÝSLEDOK SÚDRŽNEJ SPOLOČNOSTI

Vláda istôt občanov vychádza z presvedčenia, že súdržnosť občanov SR je základom nielen stability, ale aj rozvoja kvality ich života. Od toho závisí aj trvalo udržateľný rast kvality života občanov, ktorú možno dosiahnuť podporou vzdelávania, výskumu a vývoja inovácií a vytváraním modernej infraštruktúry nevyhnutnej na hospodársky a sociálny rozvoj. Pri posudzovaní kvality života jednotlivcov a spoločnosti je nutné zohľadňovať nielen materiálnu životnú úroveň. Musíme posudzovať zdravie, vzdelávanie, náplň osobnej činnosti vrátane práce, priestor na politickú a občiansku angažovanosť, vplyv vládnych opatrení, medziľudské vzťahy a sociálne kontakty, istotu alebo naopak neistotu hospodárskej a fyzickej povahy, kvalitu životného prostredia. Prechod na nové trvalo udržateľné sociálne, trhové, inteligentnejšie a ekologickejšie hospodárstvo bude založený na inovačných postupoch, lepšom využívaní zdrojov a na znalostiach. Na dosiahnutie udržateľného rastu vláda prijme opatrenia, v ktorých budú ľudia a zodpovednosť stáť na prvom mieste.

Vláda posilní systém verejného zdravotníctva a štátneho zdravotného dozoru. Pôjde o všetkých občanov, so zameraním sa na starostlivosť o deti a mladistvých, o ženy, seniorov, onkologických pacientov a o ďalšie najviac ohrozené skupiny obyvateľstva, prevenciu civilizačných ochorení, podporou konzumácie zdravých potravín, zdravého životného prostredia a aktívnej rekreácie v prírodnom prostredí. Vláda bude dôsledne dbať na dodržiavanie zákonov týkajúcich sa ochrany zdravia. Bude pokračovať v aktívnej ochrane nefajčiarov a prijímať protialkoholické a protidrogové opatrenia... Lisabonská zmluva a stratégia EÚ 2020 akcentuje budúci vývoj EÚ ako vedomostnú, sociálne a ekologicky orientovanú spoločnosť.

7. ROZVOJ REGIÓNŮV SLOVENSKA

Vláda istôt pre občanov vytvorí podmienky na ďalší rozvoj regiónov a na odstraňovanie rozdielov medzi nimi, najmä budovaním infraštruktúry. Kvalita života obyvateľstva sa musí formovať v konkrétnom prostredí regiónov Slovenska. Na Slovensku dosiaľ prevažuje stratégia odstraňovania slabých stránok regiónov, jadrom sa však stane podpora rastových možností, zohľadňujúca danosti jednotlivých regiónov. Jednou z ciest je podpora klastrových iniciatív, a to nielen v oblasti cestovného ruchu. Vláda cielene podporí rozvoj cestovného ruchu aj prostredníctvom organizácií destinačného manažmentu v spolupráci s miestnou a územnou samosprávou. Pri realizácii rozhodnutí vláda vychádza z Národnej stratégie

Progressívne odpadové hospodárstvo – recyklácia odpadu (AGRO C. S. Slovakia, Veľké Dravce)

regionálneho rozvoja SR ako východiskového strategického dokumentu, ktorý komplexne určuje prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v dlhodobom období, pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja.

Vláda sa bude v záujme tvorby sociálne orientovaného trhového hospodárstva, založeného na inteligentnom, inkluzívnom a udržateľnom raste a schopnom čeliť globálnym výzvam, usilovať o prehodnotenie politiky súdržnosti v týchto intenciách. Vláda bude posilňovať regionálnu a cezhraničnú spoluprácu s krajinami V4, Rakúskom a Ukrajinou. Zameria pozornosť na prípravu a implementáciu makroregionálnych stratégií, najmä na Stratégiu EÚ pre Dunajský región, v spolupráci so všetkými štátmi a európskymi inštitúciami, ktoré sa na jej prípravu a realizácii podieľajú.

Cieľom programov riešenia rómskej problematiky bude z pohľadu vlády zvýšenie zamestnanosti a vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a zlepšenie ich podmienok. Pôjde hlavne o riešenia v oblasti výchovy a vzdelávania, bývania, práce, zdravotníctva, kultúry a jazyka. Taktiež o zlepšenie celkových podmienok v sociálnej oblasti, stavu životného prostredia a racionálne využívanie zdrojov. Vláda sa bude zaoberať podmienkami a finančnou udržateľnosťou „Programu podpory výstavby obecných nájomných bytov nižšieho štandardu určených na bývanie občanov v hmotnej núdzi a podpory výstavby technickej vybavenosti v rómskych osadách“. V rámci cezhraničných väzieb v regióne vláda podporí euroregionálne združenia a dôslednú implementáciu programov cezhraničnej spolupráce spolufinancovaných z fondov EÚ. Vytvorí podmienky aj pre komplexnú podporu rozvoja vidieckeho turizmu a agroturistiky, vrátane budovania infraštruktúry, chýbajúcich inštitúcií, informačného a rezerváčného systému a podpory marketingu v cestovnom ruchu.

RNDr. Jozef Klinda
Ministerstvo životného prostredia SR